

Emilie Walseth

Vold i nære relasjoner - opplevelse av vold i nære relasjoner blant kvinner og menn

Domestic Violence
- Experience of Domestic Violence Among
Women and Men

Bacheloroppgave i Sosialt Arbeid

Veileder: David Andreas Bell

Mai 2022

Emilie Walseth

Vold i nære relasjoner - opplevelse av vold i nære relasjoner blant kvinner og menn

Domestic Violence

- Experience of Domestic Violence Among Women
and Men

Bacheloroppgave i Sosialt Arbeid

Veileder: David Andreas Bell

Mai 2022

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap

Institutt for sosialt arbeid

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Denne oppgaven handler om fenomenet vold i nære relasjoner, med søkelys på partnervold. I tillegg til volden som blir brukt så er det også sett på hvordan konsekvensene av vold i nære relasjoner oppleves. Forskning om temaet viser at både menn og kvinner utøver vold i nære relasjoner i like stor grad, men på grunn av menns styrke og kvinners innlærte frykt for voldelige menn, så viser forskningen at volden oppleves verre for kvinner. Dette er en teoretisk oppgave, og metoden som hører til litteraturstudie er brukt for å finne relevante kilder. Denne oppgaven viser at kvinner kan mishandle i like stor grad som menn, om ikke mer, men at volden kvinner opplever fra menn er mer skadelig, både fysisk og psykisk.

Abstract

This thesis is about domestic violence, highlighting intimate partner violence. In addition to the way they abuse, I also look at the consequences. Research about the subject shows that both men and women abuse in intimate relationship, and their children, but because of men's strength and women's socially learned fear of violent the research shows that the violent experience is worse for women. The these is based on theory that I have found in literature about the subject. This thesis will show that women can be just as violent and abusive as men, if not more, but that the violence women experience from men causes more severe injuries and phycological pain.

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING	3
1.1 TEMA	3
1.2 PROBLEMSTILLING.....	3
1.3 SOSIALFAGLIG RELEVANS.....	3
1.4 OPPGAVENS OPPBYGGING.....	4
2.0 METODE	5
2.1 SØKEPROSESSEN.....	5
2.3 FORSKNINGENS RELEVANS OG KILDEKRITIKK	5
3.0 OM VOLD OG VOLD I NÆRE RELASJONER	7
3.1 FRA HUSBRÅK TIL VOLD I NÆRE RELASJONER.....	7
3.2 VOLD	8
3.2.1 Nyanser av vold.....	8
3.2.2 Battered Woman Syndrome.....	10
4.0 DISKUSJON	13
4.1 MENN VS. KVINNER/KVINNER VS. MENN.....	13
4.1.1 Seksuelle overgrep i parforhold.....	18
4.1.2 Drap i nære relasjoner.....	19
4.1.3 Er voldelig adferd lært?.....	21
5.0 AVSLUTNING	23
6.0 LITTERATURLISTE	25

1.0 Innledning

1.1 Tema

Jeg har valgt å skrive om fenomenet *vold i nære relasjoner*, med søkelys på kjønnsforskjeller ved utøvelse partnervold. De som har vært utsatt for vold som barn, har høyere sannsynlighet for å bli utsatt for vold videre i livet. Å bli utsatt for alvorlig fysisk vold, inkludert seksuelle overgrep, tidlig i livet gjør at man er åtte ganger mer utsatt for vold etter fylte 65 år (Reneflot et al., 2020). Vold mot kvinner fra menn er kontinuerlig et aktuelt tema, selv om man vet at menn også blir utsatt for vold fra en kvinnelig partner. Det er utfordrende å finne konkrete tall på hvor mange som opplever vold i nære relasjoner, da ulike former for vold og perspektiver gjør det vanskelig å få et helhetlig bilde. Det er nok ikke så uvanlig å tenke at vold i nære relasjoner kun påvirker kvinner og barn, og ikke menn. Partnervold mot menn er ikke like omtalt som vold mot kvinner og barn. Det viste seg at det var vanskelig å finne litteratur om dette, da søkebasen stort sett viser resultater om kvinner som blir utsatt for vold. Ved spesifikke søk på litteratur om kvinner som mishandler menn, kom det likevel opp flere søkealternativer om menn som mishandler kvinner.

Begrepet som er brukt vil bli presentert under teori om vold i nære relasjoner.

1.2 Problemstilling

Selv om det er mest fokus på vold mot kvinner og barn i nære relasjoner i samfunnet og forskning, så vet man at menn også opplever det. Gjennom min oppgave og problemstilling ønsker jeg å se på om det er noen likheter eller forskjeller mellom kjønnene, i deres opplevelse av vold i nære relasjoner.

Oppelever menn og kvinner vold i nære relasjoner ulikt?

1.3 Sosialfaglig relevans

Som sosialarbeider er det høy sannsynlighet for at man møter på brukere eller pasienter som har vært utsatt for vold i nære relasjoner. Det er derfor viktig for alle sosialarbeidere at vi har en forståelse for de ulike formene for vold de kan ha blitt utsatt for, og hvordan deres opplevelse kan ha påvirket dem ulikt. Det er også viktig å ha forståelse for at mennesker kan

ha et ulikt voldsperspektiv. Spesielt vil det å sette større søkelys på menn som opplever vold i nære relasjoner bidra til at menn får mer støtte og tilgang til profesjonell hjelp. Det er funn fra forskning som tyder på at vold og seksuelle overgrep gir økt sykdomsbyrde, for eksempel psykiske lidelser (Reneflot et al., 2020).

1.4 Oppgavens oppbygging

Oppgaven består av fem kapitler; 1 Introduksjon, 2 Metode, 3 Om vold, 4 Diskusjon, og 5 Avslutning. I metodekapitlet presenterer jeg metoden som er brukt i oppgaven, og viser til søkeprosessen, forskningens relevans, og kildekritikk. I kapitlet om vold presenterer jeg vold i nære relasjoner, og relevant teori som jeg videre vil diskutere i kapittel fire. Avslutningsvis vil jeg oppsummere det viktigste som kommer fram.

2.0 Metode

Metode brukes for å undersøke noe ved å hente inn data. Kvantitativ metode tar for seg data i form av målbare enheter, og kvalitativ metode samler meninger eller opplevelser som ikke kan måles (Dalland, 2018, s 52). Dette er en teoretisk oppgave, basert på litteraturstudie som metode. Informasjonen som er samlet inn allerede er presentert i ulike kvalitative og kvantitative studier, i tillegg til litteraturstudier. På grunn av oppgavens omfang har jeg valgt å se på forskningsstudier, og ikke i lys av ulike sosialfaglige teorier om temaet.

2.1 Søkeprosessen

Gjennom søkeprosessen har jeg hovedsakelig brukt databasene Oria, Idunn, Sociological Abstracts, og Google Scholar. I tillegg til databasene har jeg også brukt lovdata, og nettsider for ulike organisasjoner. Videre har jeg også funnet relevant forskning via litteraturlisten til valgt litteratur. Det har hovedsakelig blitt søkt på engelsk litteratur, men også norsk litteratur og nettsider, i tillegg til noe dansk forskning. De søkeordene jeg har brukt mest, alene eller i kombinasjon med hverandre, for å finne relevant litteratur er «vold», «voldelig», «nære relasjoner», «abuse», «abusive», «learnt», «battered woman syndrome», «gender», «male vs. female», «intimate partner violence», og «partnervold».

2.3 Forskningens relevans og kildekritikk

Litteraturen som jeg har brukt er resultater fra både kvantitative, kvalitative- og litteraturstudier som er utført blant informanter/subjekter som har opplevd vold i nære relasjoner, både de som ble utsatt for det som barn, men hovedsakelig de som har blitt utsatt for ulike typer vold i et parforhold. Noe av den litteraturen jeg har brukt har vært eldre, men dette har likevel vært relevante kilder for å få svar på problemstillingen. Litteraturen som er brukt i denne oppgaven er relevant for min problemstilling, og eldre litteratur ble sammenlignet med nyere litteratur. Da fokus her ikke spesifikt skulle se på vold i nære relasjoner kun i Norge, så har det heller ikke vært relevant å avgrense søkene mine geografisk. Vold i nære relasjoner er et universelt fenomen, derfor er det ikke i denne sammenhengen relevant å se på hvordan fenomenet kan ses i ulike land og verdensdeler. Det er likevel sannsynlighet for at vold i nære relasjoner er mer utbredt i områder der man har

større sosial ulikhet (Reneflot et al., 2020), men på grunn av oppgavens omfang og begrenset tid vil det ikke bli fokusert på det her. Det var veldig mye enklere å finne litteratur om kvinner som har opplevd vold i nære relasjoner, sammenlignet med menn. Selv med konkrete søkeord «women who abuse men», fikk jeg likevel opp søkealternativer som viste det motsatte, for eksempel «men who abuse women» (Sociological Abstracts), og litteratur om kvinner som ble mishandlet av menn (Google Scholar). Dette gjentok seg når jeg søkte på seksuell vold/seksuelle overgrep. Uproblematisk å finne litteratur om kvinner som opplevde seksuell vold fra menn, mens de fleste søkeresultatene om menn viste forskning om menn som opplevde seksuell vold fra andre menn, selv om det ikke ble søkt på. Måten spørsmål ble stilt i enkelte undersøker kan ha ekskludert relevante svar. Ved bruk av for eksempel kvalitativ metode på dette temaet, så kan det være vanskelig å nå ut til informantene fordi de er i en sårbar gruppe (Dalland, 2018, s. 75). Dette kan være en av årsakene til at det er mørketall om temaet.

3.0 Om vold og vold i nære relasjoner

I dette kapitlet vil jeg ta for meg hvordan fenomenet vold i nære relasjoner framstår, ulike definisjoner av vold, de ulike nyansene av vold, og begrepet battered woman syndrom (BWS).

3.1 Fra husbråk til vold i nære relasjoner

På 1970-tallet i England ble det første krisesenteret for voldsutsatte kvinner etablert, som et resultat av den nye kvinnebevegelsen. Flere og flere kvinner samlet seg og delte sine historier, og kvinnene innså raskt at de ikke var alene. Etter et arrangement i Brussel i 1976, hvor flere kvinner sto fram og fortalte om volden de hadde opplevd i flere år, ble en gruppe norske feminister motiverte til å opprette Nordens første krisetelefon. Like etter åpnet det et krisesenter i Oslo for å hjelpe og støtte kvinner som opplevde vold i hjemmet. Disse initiativene førte til at vold mot kvinner ble dokumentert, og beskrivelsen ble endret fra husbråk til kvinnemishandling (Ryste, 2003).

Norge er et av flere land som har kommet langt når det kommer til kjønnsnøytralitet, både når det kommer til lovgivning og begrepsbruk. Fra kvinnemishandling, til menns vold mot kvinner, og til dagens kjønnsnøytrale begrep som rommer flere individer (alle kjønn og aldre), vold i nære relasjoner (Bjørnholt, 2019, s. 40).

En nær relasjon er den relasjonen mellom personer som er følelsesmessig nær hverandre. Det trenger ikke å være en biologisk relasjon, da nære relasjoner kjennetegnes av den følelsesmessige nærheten en føler til den andre personen. Nære relasjoner kan altså være familiemedlemmer, venner, samboer, partner, eller øvrig slekt (Lillevik, 2019, s. 14). Straffeloven definerer hvem som inngår i nære relasjoner på en annen måte. Dersom den som utøver alvorlig eller gjentakende mishandling ved bruk av trusler, tvang, frihetsberøvelse, vold eller andre krenkelser mot sin nåværende eller tidligere ektefelle eller samboer, sin nåværende eller tidligere ektefelles eller samboers slektning i rett nedstigende linje, eller noen i sin husstand eller i sin omsorg, kan mishandleren straffes med inntil 6 års fengsel (Straffeloven, 2005, §282).

3.2 Vold

Ordet vold kommer fra norrøn opprinnelse, og betyr “leder” eller “hersker”. Det er utfordrende å definere hva vold er, men ordet vold kan defineres som et slags maktbegrep. Makt er en del av alle relasjoner, selv når den ikke utøves. Det å ha muligheten for en i relasjonen til å utøve makt, er en form for makt – for eksempel kan en kvinne føle at hennes mannlige partner har makten til å utøve fysisk vold fordi han er sterkere, selv om han ikke har utøvd vold mot henne tidligere. Vold kan være det å bruke fysisk makt mot noen, og å ha kontroll eller makt over noen (Lillevik, 2019, s. 16).

Vold kan beskrives på ulike måter og ha forskjellige perspektiver - eksempler på voldshandlinger, hvordan disse handlingene oppleves for den utsatte, hva voldsutøveren ønsker å oppnå med volden, og de ulike formene en kan utøve vold på. Det som kan være utfordrende ved å beskrive vold, er at forståelsen kan bli for smal, eller for bred. Viktige deler av begrepet kan enten havne utenfor, eller miste sin avgrensede verdi (Lillevik, 2019, s. 17).

Verdens helseorganisasjon publiserte i 2002 en rapport om vold og helse, “World report on violence and health”, og definerte vold slik:

“The intentional use of physical force or power, threatened or actual, against oneself, another person, or against a group or community, that either results in or has a high likelihood of resulting in injury, death, psychological harm, maldevelopment or deprivation”
(Dahlberg & Krug, 2002, s. 5)

Deres definisjon tar for seg ulike former for vold, og den inkluderer trusler om, og faktisk bruk av makt - med intensjon om å oppnå et resultat som ender med, eller høy sannsynlighet for å resultere i, død, fysiske eller psykiske ettervirkninger, eller utfordringer for utviklingen. Selv om denne definisjonen er noe eldre, så er det en like inkluderende og relevant definisjon 20 år senere.

3.2.1 Nyanser av vold

Det er flere måter å utøve vold på. De ulike formene kan bli brukt i ulike relasjoner, for eksempel vil økonomisk vold brukes i et parforhold, men den type vold vil ikke brukes av

foreldre mot barn. En kan si at det er to hovedformer for vold, psykisk og fysisk, og at disse inneholder ulike nyanser (Lillevik, 2019, s.18-20).

Fysisk vold er når en bruker fysisk makt direkte mot en annen person, for eksempel slag, spark, eller legemsbeskadigelse, og er den volden som er visuelt tydeligst å se - på grunn av skader, sår, og andre merker. Nyanser av fysisk vold kan være materiell vold, seksuell vold, oppdragervold, og æresrelatert vold. Materiell vold er en mer indirekte form for fysisk vold, fordi den fysiske makten er rettet mot materielle ting. Eksempler på dette kan være knusing av glass, slag mot bord, eller kasting av eiendeler. Seksuell vold og seksuelle overgrep kan være både fysisk og psykisk. Uønsket seksuell oppmerksomhet kan være verbal (for eksempel kommentarer) eller fysisk (for eksempel berøring), men også digitalt (for eksempel uønsket deling av bilder eller video). Oppdragervold er vold foreldre eller andre omsorgspersoner utøver mot barn under oppdragelse, som for eksempel fysisk avstraffelse, å bruke vold for å straffe eller for å endre uønsket adferd. Fram til 1972 var det lovbestemt at foreldre hadde rett til å bruke måteholden vold mot barn, men i 1987 kom det en endring i barneloven som gjorde det tydelig at vold mot barn er forbudt, også i oppdragelse. Det tok likevel Høyesterett hele 23 år etter lovendringen å presisere at heller ikke "klaps på baken" er lov. Æresrelatert vold er når det å beskytte familiens ære brukes som en unnskyldning for å utøve fysisk vold, og er mest utbredt i kulturer der hensynet til familien overgår individet (Lillevik, 2019, s.18-20).

Psykisk vold er mindre synlig for andre utenfor relasjonen, og offeret kan også bruke lengre tid på å forstå hva som foregår. Eksempler på slik vold kan være trusler om fysisk vold, degraderende utsagn, isolering, utestenging, eller latterliggjøring. Latent vold, økonomisk vold, og sosial vold er ulike nyanser av den psykiske volden fordi disse typene påvirker offeret psykisk. Latent vold er ikke som de andre formene, fordi den ikke består av konkrete handlinger, men muligheten for at vold kan utøves. Et underliggende potensiale for at vold kan skje, fordi det har blitt utøvd vold tidligere. Økonomisk vold er når en person nektes styring eller kontroll over egen økonomi, eller forhindres i å ha en egen inntekt, for eksempel ved at den ene har kontroll over den andres bankkonto og private økonomi, eller ved å nekte sin partner å ha en jobb med inntekt. Den som utøver økonomisk vold, tilegner seg mektig sosial kontroll og makt over den andre. Sosial vold er når den ene parten styrer den andres sosiale relasjoner og aktiviteter, og utspiller seg i ulik grad, for eksempel hvem personen ikke får snakke med, ikke får omgås, eller hvor personen får oppholde seg. Den ene kan også

kontrollere hvordan partneren får lov til å kle seg, eller andre ting om utseende, i ulike situasjoner (Lillevik, 2019, s.18-20).

Det er ulike årsaker til at vold brukes, og det vanligste er å skille mellom instrumentell vold og emosjonell vold. Instrumentell vold er bevisst og målrettet, og brukes for å oppnå noe. Den er mer sadistisk, og har som mål å skremme, trykke ned, trakassere, eller gjøre skade. Emosjonell vold utløses av frustrasjon og sinne - en aggressiv følelsesmessig reaksjon. Denne type vold er ikke planlagt, men er en impulsiv handling (Lillevik, 2019, s. 20-21).

3.2.2 Battered Woman Syndrome

Battered Woman Syndrom (BWS) er et begrep som brukes for å beskrive karaktertrekkene til kvinner som er i en fysisk voldelig relasjon, eller har vært utsatt for gjentakende fysisk vold fra sin partner. Begrepet Battered Women Syndrome ble først brukt av Lenore Walker i 1979 som forsket på temaet, sammen med kvinner som hadde vært utsatt for partnervold fra en mannlig partner. Walker gjorde videre forskning på funn fra den første undersøkelsen, hvor hun så på en hypotese om tre-trinns repeterende voldelige syklus som framkommer i en romantisk relasjon. Ifølge Walkers teori, så vil den gjentakende offergjøringen føre til at kvinnen føler seg fanget i forholdet (Holloway & Wiener, 2018, s. 280).

Det første trinnet, *spenningsbyggingen*, består av en lettere (for eksempel dytting eller annet som ikke gir synlige merker) form for misbruk, hvor kvinnen reagerer med å forsøke å roe ned mishandleren. I starten av forholdet vil hun kanskje oppnå ønsket resultat med å roe ned mishandleren, som forsterker kvinnens følelse av at hun har kontroll på situasjonen. Det første trinnet følges opp av neste trinn i syklusen, som er akutt mishandling. I dette trinnet øker alvorlighetsgraden av misbruket, og kvinnen blir utsatt for mer voldelige misbruk. Det siste trinnet er angrestadiet. Dette stadiet inneholder ro og fred fra misbruket, og anger fra misbrukeren. Misbrukerens adferd i dette siste trinnet forsterker kvinnens håp om at mannen vil ende misbruket, og han vil påvirke henne til å bli i forholdet. Selv om denne hypotesen ikke ser på tidsperspektivet av forholdet, eller lengden på de tre trinnene, så vil syklusen gjenta seg, og over tid vil misbruket eskalere i både hyppighet og alvorlighetsgrad (Holloway & Wiener, 2018, s. 280).

Kvinner som befinner seg i en slik voldelig relasjon kan føle at de er i en *psykologisk lammelse*. Uavhengig av kvinnens handlinger, så kan hun ikke kontrollere eller få slutt på

mishandlingen. Denne lammelsen kan føre til depresjon og en lært hjelpeløshet, at kvinnen ikke tror det er noe hun kan gjøre for å endre sin egen situasjon. Eskaleringen av misbruket vil føre til at kvinnen lever i konstant frykt, ofte med en følelse av at hun ikke kan forlate situasjonen hun er i. Denne frykten blir typisk understøttet av mishandlerens trusler og handlinger om at det blir verre for henne om hun prøver å dra eller oppsøke hjelp. Mannens iboende og kontrollerende adferd kombinert med kvinnens følelse av skam og skyldfølelse, fører ofte til at kvinnen isolerer seg fra venner og familie. For enkelte kan tradisjonen om at ekteskap skal vare evig bidra til at kvinnen føler seg enda mer fanget i misbruket. Dersom mannen også har kontroll på økonomien, som kan relateres til økonomisk vold, er det også en faktor som spiller inn på at kvinnen ikke bare kan dra (Holloway & Wiener, 2018, s. 280).

4.0 Diskusjon

4.1 Menn vs. Kvinner/Kvinner vs. Menn

I en undersøkelse fra 2000-tallet gjennomført i USA, kunne man se at partnervold fra menn og kvinner hadde store forskjeller i skadeomfang og tidsløp. Ved hjelp av bevis innhentet fra andre instanser som for eksempel politi og sykehus så man tydelig at kvinner var offer for partnervold i mye større grad enn menn, og at volden de ble utsatt for gjorde mer fysisk skade enn den volden menn ble utsatt for. Mye av informasjonen de innhentet kunne også fortelle at den største mengden av vold som menn ble utsatt for, var når kvinnene agerte i selvforsvar eller ved å slå tilbake (Tjaden & Thoennes, 2000, s. 142-143).

Data fra National Family Violence Survey fra 1985 viser også at menn, sammenlignet med kvinner, i større grad engasjerer seg i langvarige forhold hvor de utøver vold mot sin partner over tid. Forskningen viste at menn sin gjennomsnittlige frekvens for vold mot sin partner var 21 % høyere enn kvinner, ved bruk av samme type vold, og 42% høyere ved grov vold. En annen undersøkelse viste at kvinner hadde en høyere andel av partnervold når alle typer vold ble tatt i betraktning, men når det gjelder kun fysisk vold, som for eksempel å «banke opp» partneren sin, er andelen av menn betydelig større enn kvinner. Flere enn 90 % av anmeldelser av vold fra egen partner er anmeldt av kvinner (Tjaden & Thoennes, 2000, s. 146).

En annen undersøkelse med yngre deltakere viser at menn og kvinner er tilnærmet likestilte når det gjelder partnervold, men forskningen viser samtidig at det blir utøvd ulik type vold fra menn og kvinner (Holtzworth-Munroe, 2005, s. 1120). Kvinner er mer utsatt for å oppleve seksuell vold og personforfølgelse fra partneren sin, enn det menn er. Dette kan komme av at i flere kulturer er det mannen som er gitt mer makt i parforholdet fordi de er fysisk sterkere, tjener bedre eller er den eneste i parforholdet med inntekt i tillegg til større fysisk styrke. Dette gjør kvinner mer utsatt for denne type mishandling i forbindelse med partnervold (Caldwell, Swan, & Woodbrown, 2012, s. 51).

Når det kommer til forskjellene mellom kvinner og menn i saker hvor foreldre mishandler sine barn, er det noen klare forskjeller når det kommer til type misbruk. Forskning viser at fedre og ste-fedre i større grad utfører seksuelle overgrep enn mødre, men at mødre bruker mer fysisk vold. Ved seksuelle overgrep forgriper fedre seg på døtre, og mødre på sønner i

størst grad. Selv om mødre oftere utførte fysisk vold, utførte fedre mer alvorlig fysisk vold. Mødrene benyttet seg av klyp og biting, mens fedrene slo hardt. Denne forskningen korrelerer med at voksne som ble mishandlet som barn, har sagt at de i større grad opplevde mishandlingen fra sin mor enn sin far. Når det kommer til fysisk avstraffelse, er fedre overrepresentert. Dette kan komme av at menn har en mer autoritær stil å disiplinere på enn kvinner. Mødre misbruker psykisk og forsømmer i større grad enn fedre (Sanchez-Rodriguez, 2021, s. 6-10). Mangel på omsorg og oppmerksomhet fra foreldrene kan føre til at barn opplever ulykker som brann, trafikkuhell eller lignende, og at risikoen for å bli utsatt for vold og seksuelle overgrep fra jevnaldrende, eller andre voksne, øker (Reneflot et al., 2020).

Den forskningen, som sier noe om at mødre er mer fysisk voldelig mot sine barn, tar ikke nødvendigvis høyde for at mødre i større grad enn fedre er alene- eller hovedforsørger. En undersøkelse fra 2000 viste at dersom foreldrene bodde sammen var det 50% større sjanse for at det var faren som utførte fysisk vold, og ikke moren. Dermed betyr det ikke nødvendigvis at mødre er mer voldelig enn fedre, men fraværet av fedre i hjemmet kan bidra til at det registreres mindre misbruk utført av fedre (Sanchez-Rodriguez, 2021, s. 10).

Seksuelle overgrep fra foreldre kan være vanskelig å avsløre, fordi barn har et tettere bånd til biologiske foreldre og blir opplært til å frykte slike overgrep fra fremmede. Forskning viser at det ikke nødvendigvis er slik at ste-fedre utfører seksuelle overgrep mer enn biologiske fedre, men de blir i større grad dømt for det (Sanchez-Rodriguez, 2021, s. 8-9). Barn blir opplært til å være mer skeptiske til fremmede, og at det er enkelte områder på kroppen hvor fremmede ikke skal være nær. Men barn blir ofte ikke fortalt at foreldre heller ikke skal utføre ukomfortabel berøring, eller at foreldre også kan begå overgrep, så det kan gå svært mange år før barn forstår at de har opplevd seksuelt misbruk av foreldrene sine. Kombinasjonen av større mulighet for foreldre å seksuelt misbruke egne barn, og mangelfull informasjon om hvem kan utføre misbruk gitt til barna, gjør at det er meget sannsynlig at det foregår mer misbruk enn det som blir registrert. Det kan derfor er mørketall på dette området (Sanchez-Rodriguez, 2021, s. 8-9).

Flere studier viser at kvinner kan være like fysisk aggressive mot sin partner som menn er, om ikke mer. Men kvinner opplever større skadeomfang av den fysiske volden, i tillegg til seksuell vold, og personforfølgelse fra nåværende og tidligere partnere. Både menn og

kvinner opplever negative konsekvenser av partnervold, som for eksempel depresjon, angst, og post-traumatisk stresslidelse, men kvinner har høyere risiko for å oppleve disse konsekvensene (Caldwell et al., 2012, s. 42-50). Grunnen til at kvinner påvirkes mer negativt enn menn, er at vold fra noen i en nær relasjon fører til mer alvorlige ettervirkninger enn vold fra fremmede, på grunn av tilliten og tryggheten man føler ovenfor sin partner. Forskning viser at kvinner i større grad enn menn blir utsatt for fysisk vold fra sin partner, mens menn oftest opplever fysisk vold fra andre enn sin partner. Kvinner er i større grad utsatt for psykiske ettervirkninger, da de føler en reell frykt for å bli alvorlig skadet eller drept under volden, sammenlignet med menn. En norsk studie utført i 2018 viste at kvinner har dobbelt så stor risiko for å bli uføre etter traumatiske hendelser, som for eksempel partnervold, enn det menn har (Bjørnholt, 2019, s. 44). I Norge har menn en høyere prosentrate helsetapsjusterte leveår når det handler om vold generelt, men kvinner har den høyeste prosenten etter partnervold (Reneflot et al., 2020).

Kvinner har generelt større sannsynlighet for å oppleve angst, depresjon, eller post-traumatisk stresslidelse, sammenlignet med menn (Caldwell et al. 2012, s. 50). Det er flere grunner til at kvinner generelt opplever flere psykiske plager enn menn. En av årsakene kan for eksempel være på grunn av hormoner. Det har blitt forsket en del på hvordan prevensjonsmiddel kan ha en sammenheng med depresjon og det å være suicidal blant kvinner (Skovlund, Mørch, Kessing, & Lidegaard). En annen mulighet for at kvinner er overrepresentert med disse psykiske plagene kan også være at menn ikke snakker om dette i like stor grad som kvinner. Kan dette ha en sammenheng med sosiale forventninger i samfunnet? Kvinner er mer åpne om å ha psykiske utfordringer, men det er fortsatt høyere selvmordsrate hos menn (Stene-Larsen et al., 2021).

Tidligere forskning og bruk av rapporter fra politi og sykehus, viser at kvinnelige ofre for fysisk partnervold opplever mer alvorlige konsekvenser enn menn. Rapportene viste at kvinner hadde flere, og i større grad, fysiske skader etter vold fra partneren sin (Tjaden & Thoennes, 2000, s.146). Forskning støtter oppfatningen om at vold mot kvinner utført av menn har flere negative konsekvenser, enn vold mot menn utført av kvinner. Kvinner er også mer redd for sin voldelige partner, sammenlignet med menn i samme situasjon. En andel menn som opplevde vold fra sin kvinnelige partner, lo av det eller syntes det var komisk, noe som antyder at de ikke synes det er skremmende. Dette er motsatt av den typiske kvinnelige reaksjonen på opplevelse av partnervold. Denne forskningen sier ingenting om hvorfor det er

sånn, men den antyder at det har mye med normene i samfunnet å gjøre. Kvinner er *opplært* til å frykte voldelige menn, for eksempel fra tv og bøker, samtidig som menn blir *opplært* til å ikke frykte kvinnelig aggresjon. Dette kan være en av grunnene til at det er færre menn som anmelder vold utført av sin kvinnelige partner. Det kan likevel bety at menn og kvinner opplever samme frykt for partnervold, men menn har lært å overse denne frykten. Til sammenligning kan kvinner være mer sensitive ovenfor partnervold, og dermed ha lavere terskel for å anmelde eller søke hjelp. Rent fysisk har kvinner større grunn til å frykte vold fra menn, på grunn av menns størrelse og kraft. I tillegg til at all forskning på temaet viser at kvinner, i mye større grad, risikerer større og mer alvorlige skader enn menn i samme situasjon (Holtzworth-Munroe, 2005, s. 1121).

For eksempel kan en som har høydeskrekke ha en sterkere reaksjon på høyder enn hva en person med respekt for høyder vil ha, men de vil begge unngå høyder. Til sammenligning så kan menn og kvinner oppleve samme frykt fra en voldelig partner, men forskningen viser at kvinner forlater det voldelige forholdet, eller oppsøker hjelp, både oftere og tidligere enn menn (Tjaden & Thoennes, 2000, s. 146).

Ulike studier viser at kvinner kan utøve vold i nære relasjoner i like stor grad som menn, men kvinner er likevel svært overrepresentert når det gjelder å anmelde forholdet, eller oppsøke krisesenter (Lysova & Dim, 2022, s. 1407-1408). Krisesenter ble startet opp for å hjelpe kvinner (Ryste, 2003) og det kan oppleves som en høy terskel for menn å oppsøke et krisesenter. Menn som opplever partnervold oppsøker hjelp i mindre grad enn kvinner, i tillegg til at de anmelder forholdet mer sjeldent. Årsaken til dette kan være at volden menn opplever er mindre alvorlig med mindre fysisk skader, eller det kan ha sammenheng med kjønnsnormene i samfunnet. Det er ofte ansett som lite maskulint for en mann å må oppsøke hjelp på grunn av en kvinnelig partner. I tillegg er det sannsynlig at det er samfunnets innlærte kjønnsnormer kan hindre menn fra å oppsøke nødvendig profesjonell hjelp. En kanadisk undersøkelse viste at dersom menn faktisk ringte politiet etter å ha blitt utsatt for partnervold i hjemmet, var det like sannsynlig at det var mannen selv om ble arrestert (Lysova & Dim, 2022, s. 1407-1408).

Dersom man hører om noen som lever i et psykisk eller fysisk voldelig forhold, er det nok enkelt å stille seg spørsmålet «hvorfors kan de ikke bare dra?». Kanskje det også er dette som gjør at menn ikke blir tatt på alvor, fordi de ofte er fysisk sterkere enn kvinnen. På grunn av samfunnets forventninger om at det er kvinner som er mest utsatt for vold i hjemmet, så kan

de også bli trodd i større grad enn menn, selv når det er mannen som ringer til politiet for hjelp. Det er flere kvinner enn menn som oppsøker kriesenter. Fordi kriesenter har mer plass til kvinner? Fordi terskelen er både lavere og annerledes for kvinner enn menn? Handler kvinners terskel mer om relasjonen til sin voldelige partner, mens menns terskel handler om reaksjoner fra samfunnet? (Lysova & Dim, 2022, s. 1407-1408).

Det kan være vanskelig å få et helhetlig bilde av vold i våre relasjoner fordi undersøkelsene kan stille for konkrete spørsmål. For eksempel: «har du blitt slått med knyttneven av partneren din?» så kan de som opplever å bli slått med flat hånd svare «nei», selv om de i like stor grad opplever partnervold. Men dersom slike undersøkelser blir for store og inkluderende, kan det også bli vanskelig å få gode svar og resultater av det. Et åpent spørsmål som «opplever du vold i ditt parforhold?» kan også gi uklare svar, da de som deltar i undersøkelsen kan ha ulik oppfattelse av hva som regnes som vold. De som deltar i slike undersøkelser, kan ha ulike oppfatning av hva fysisk og psykisk vold er. For eksempel kan noen svare nei fordi de ikke opplever fysisk vold, samtidig som de blir utsatt for psykisk vold hver eneste dag i parforholdet sitt, eller at de ikke får lov til å møte egne venner, men de kan få møte partneren sine venner (Reneflot et al., 2020).

Forskningen viser at både menn og kvinner kan være voldelig i parforhold (Holtzworth-Munroe, 2005), men er hjelpen lettere og mer tilgjengelige for kvinner på grunn av skadeomfanget? Fordi det er et større økonomisk problem for samfunnet med uføre kvinner som et resultat av partnervold? Fysisk styrke gir mer synlige skader og merker, og kvinner har større risiko for å bli uføre på grunn av både psykiske og fysiske skader etter vold (Bjørnholt, 2019).

Selv om fenomenet vold i nære relasjoner nå er et kjønns- og alderneøytralt begrep, så var det ikke alltid sånn (Bjørnholt, 2019). Fordi menn ikke opplevde vold, eller fordi det var svært stigmatisert å fortelle om det? Var det slik at barn ikke gikk under begrepet husbråk fordi på samme tid var ikke oppdragervold straffbart enda?

Det at vold i nære relasjoner først ble omtalt som husbråk da det ble anerkjent som et problem på 70-tallet (Bjørnholt, 2019)., antyder at samfunnet enten ikke så på at kvinner ble mishandlet som et større problem, eller at de ikke ville være så tydelige med hva som faktisk foregikk?

4.1.1 Seksuelle overgrep i parforhold

Kvinner rapporterer at de opplever stor grad av frykt for å bli utsatt for seksuelle overgrep. Frykten for å bli voldtatt og drept er en biologisk frykt, fordi menn som oftest er både sterkere og større, men også en sosialisert frykt. Det er flere grunner til at denne frykten er sosialisert, en av de kan for eksempel være på grunn av film og bøker. Både film og bøker består i stor grad av voldtatte og drepte kvinner. Hvorfor er det så mange forfattere og regissører som velger å starte boken eller filmen på denne måten? Kanskje fordi det er det vanligste og mest realistiske som skjer med kvinner? (Bjørnholt & Helseth, 2019, s. 91-97).

Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress utførte i 2014 en undersøkelse om partnervold i Norge, hvor to tredjedeler av de kvinnelige informantene hadde opplevd seksuell vold fra sin partner. Ingen av mennene som deltok i undersøkelsen svarte at de hadde opplevd seksuell vold. Noe av det disse kvinnene rapporterte i undersøkelsen var å bli befølt offentlig på en måte som opplevdes degraderende for kvinnen, en annen måte tilby sex for å få sove i deres felles seng, og flere sa at de følte seg presset til å ha sex når de ikke ville i frykt for hva konsekvensene av å nekte ville være (Bjørnholt & Helseth, 2019, s. 91-97).

Det er ikke bare kvinner som opplever seksuell vold i parforhold. I en undersøkelse fra 2016 hvor 611 menn fra Storbritannia deltok, så hadde over halvparten av de erfaring med seksuell aggresjon og vold fra kvinner. Mennene opplevde det samme som kvinnene fra den andre undersøkelsen, at de ble utsatt for trusler dersom de ikke deltok i seksuelle handlinger. Flere menn hadde også opplevd å bli tvunget til sex i situasjoner hvor de var sårbare eller når de fysisk ikke kunne unngå det, for eksempel når de var svært beruset eller mens de sov. Andre former for seksuell vold oppsto når mennene måtte være del av noe de ikke ønsket, som når partneren bestemte hvor og når de skulle ha sex, eller om mennene fikk lov å bruke beskyttelse eller ikke (Bates & Weare, 2020, s. 584-589).

Hvordan kan det være en så stor forskjell mellom disse to undersøkelsene? Handler det om hvordan spørsmålene er utformet, eller handler det om at menn i Storbritannia er mer åpne enn norske menn? Eller kan det på kun to år blir enklere for menn å stå fram, fordi andre har gjort det?

Det er et kjent problem at det er store mørketall når det kommer til seksuelle overgrep, spesielt av menn. En amerikansk undersøkelse fra 2006 intervjuet college-studenter, uavhengig om de tidligere hadde blitt utsatt for seksuelle overgrep eller ikke, om hvilke barrierer som stoppet dem fra å anmelde, eller hva som vil stoppe dem fra å anmelde en hypotetisk voldtekt. Både kvinner og menn svarer at hovedgrunnen til å ikke anmelde er skam, skyldfølelse, og forlegenhet. I like stor grad svarer menn at de er redd for å bli oppfattet som homofile, uavhengig om gjerningspersonen er en mann eller kvinne. Ingen av kvinnene svarte det samme. Kvinnene svarte derimot at de er redd for å bli utsatt for hevnangrep om de anmelder. Begge kjønn opplyste at de er redde for å ikke bli trodd (Sable, Danis, Mauzy, & Gallagher, 2006, s. 159).

Det er kjent at når det kommer til vold og overgrep er det stor mørketall fra begge kjønn, men spesielt fra menn. Både kvinner og menn kan bruke lang tid på å forstå og akseptere hva de har opplevd. En annen faktor som spiller inn når det kommer til menn og mørketall, er at menn ikke blir tatt like mye på alvor som det kvinner blir. Dette kommer nok av sosialiserte grunner, som at dersom en stor og sterk mann blir mishandlet av sin mindre og svakere partner, så kan da vel ikke det være så ille for mannen. Både i samfunnet og på sosiale medier er hjelp for voldsutsatte kvinner mye mer tilgjengelig informasjon enn for menn. Får menn mindre plass fordi kvinner opplever volden verre, både psykisk og fysisk? (Sable et al., 2006, s. 159).

4.1.2 Drap i nære relasjoner

Den ytterste konsekvensen av vold i nære relasjoner er drap. Det vil ikke skilles mellom nåværende eller tidligere partner, eller ses i lys av levekår. Det finnes flere ulike typer drap, men partnerdrap er den som rammer kvinner oftere enn menn (Vatnar, 2019, s.313). En norsk undersøkelse så på partnerdrap utført i perioden 1990-2012. Denne undersøkelsen viste at flertallet av drapene ble begått av menn som tidligere hadde vært voldelig i parforholdet, det vil si at de tidligere hadde vært anmeldt eller at kvinnene hadde vært i kontakt med ulike

instanser (Vatnar, 2019, s.316). I perioden fra 2000 til 2022 har det blitt begått 183 partnerdrap i Norge, som utgjør 33% av alle typer drap i perioden. Av de 183 drepte er det 165 kvinner, og 18 menn. I begynnelsen av 2000-tallet tok omtrent halvparten av mennene selvmord etter at de hadde drept sin kvinnelige partner, og ble omtalt som «familietragedier» av politiet (Brenna, Matre, & Quist, 2022). Kan det være mørketall på partnerdrap før 2000 fordi drapene ikke ble registrert som det?

Også når det gjelder motiv for drap så viser flere studier tydelige kjønnsforskjeller. Studier viser at menn som dreper partneren sin er drevet av sjalusi og uenigheter om brudd, separasjon eller skilsmisse. Kvinner som begår partnerdrap er i størst grad motivert av frykt, og dreper i selvforsvar, eller som eneste løsning for å komme seg ut av et forhold bestående av systematisk mishandling. Enten mot kun kvinnen selv, men også dersom deres felles barn (eller barn mennene var en omsorgsperson for) også ble utsatt for mishandlingen. En studie gjennomførte intervjuer med kvinner og menn som hadde begått partnerdrap og kvinnene uttrykte at de i stor grad var motivert av frykt. Ingen av mennene som ble intervjuet hadde frykt som motivasjon for å begå drap (Vatnar, Freisatd, & Bjørkly, 2018, s.793-799).

Siden begrepet BWS kom på banen på 70-tallet og fram til i dag, så blir det i stor grad brukt som et forsvar i rettsaker hvor kvinner har drept sin voldelige partner. Disse kvinnene har opplevd mishandling over så lang tid at de ikke ser noen annen utvei enn å drepe sin voldelige partner. Når begrepet blir brukt i rettsaker, så er det fordi drapet ble utført som selvforsvar. For å kunne bruke BWS som forsvarsargument må likevel mishandlingen kunne bevises, enten i form av stor fysisk skade eller en reell frykt for å dø når drapet skjedde, det vil si at drapet ble utført som en nødvendighet. I andre draps-saker hvor selvforsvar er brukt må det også være en nødvendig handling, og blir ofte brukt som forsvar dersom en person plutselig blir angrepet av en fremmed eller en inntrenger, eller i situasjoner hvor to fysisk likestilte har en krangel som kommer ut av kontroll. I saker hvor kvinner med BWS dreper partneren sin, så har de verken opplevd et enkelt angrep fra en fremmed eller fra en fysisk likestilt, men gjentakende vold fra sin større og sterkere partner. Når disse kvinnene til slutt får nok, og velger å angripe mishandleren sin, så skjer dette som oftest når de ikke er under direkte angrep fra partneren sin, noe som kan gjøre det vanskelig å forsvare drapet som selvforsvar. Å bruke BWS som forsvar i rettsaker har vært spesielt aktuelt i USA (Holloway & Wiener, 2018, s. 281).

Dersom BWS gir grunnlag for mildere eller ingen straff for kvinner som dreper, hvorfor kan ikke samme grunn benyttes for voksne som dreper foreldrene sine som mishandlet de som barn? Menendez-saken er et eksempel på dette. Da Erik (18 år) og Lyle (21 år) Menendez drepte foreldrene sine i 1989 etter en barndom bestående av fysisk, psykisk, og seksuelt misbruk av faren sin, og med moren som vitne, ble de dømt til livstid i fengsel. Erik opplevde misbruket helt opp til drapet. Saken har blitt tatt opp til diskusjon flere ganger, mye på grunn av nyere forskning om temaet. Flere studier som belyser langtidseffekten av mishandling i barndommen knyttes ofte til denne saken. En undersøkelse, hvor flere som hadde opplevd mishandling i barndommen ble intervjuet, rapporterte at informantene opplevde «ut av kroppen-opplevelser» når de ble følte på sinne flere år etter at mishandlingen stoppet. Paul Mones er en amerikansk advokat og forfatter som kjemper for at mishandling i barndommen skal kunne brukes i forsvar av drap. Mones mener at å drepe mishandleren kan ha en positiv terapeutisk effekt på offeret (Mulvey, Fournier, & Donahue, 2006, s. 217-219).

Som nevnt tidligere så dreper ikke menn sin kvinnelige partner med selvforsvar som motiv, men i størst grad på grunn av sjalusi eller uenigheter knyttet til en splittelse (Vatnar, Freisatd, & Bjørkly, 2018, s.793-799). Kanskje menn frykter samfunnets reaksjoner dersom kvinnen forlater det voldelige forholdet? Eller er det ingen annen utvei enn drap og selvmord for å unngå offentlig ydmykelse ved å bli avslørt som mishandler?

4.1.3 Er voldelig adferd lært?

En forskningsstudie som tar for seg om vold er lært viser til tre ulike mekanismer på mulig sammenheng mellom å slå fordi du ble slått. En av mekanismene handler om å identifisere seg med angriperen. Dersom en mann for eksempel ble slått av sin far som barn, og i voksen alder med egne barn identifiserer seg med sin far, øker sannsynligheten for at denne mannen vil gjøre det samme. Voksne har større sannsynlighet for å opptre aggressivt dersom de selv har blitt utsatt for vold i barndommen, og identifiserer seg med sin egen voldsutøver. Den andre mekanismen ser på det at å bli utsatt for vold av egen familie, blir oppfattet som hvordan man skal være i en familie. Aggressiv oppførsel og bruk av vold er mer akseptert i noen familier. Den tredje mekanismen er positiv forsterkning. For eksempel kan en far tidlig vise aggressiv adferd, og å være positiv til riktig bruk av vold. Dette kan resultere i at barnet forstår vold som noe nødvendig og effektivt for å oppnå atferdsendring i familien eller andre relasjoner (Bevan & Higgins, 2002, s. 225).

Denne studien har kun sett på denne videreføringen av vold når det kommer til menn og deres aggresjonsnivå. Det har blitt gjennomført lite forskning som ser på om det kun er det å ha blitt direkte utsatt for fysisk vold, eller å ha vært vitne til fysisk vold, eller om andre typer vold kan ha påvirket menns aggresjonsnivå i like stor grad (Bevan & Higgins, 2002, s. 226).

Studier viser en tydelig økt risiko for å bli utøver av vold som voksen når man har egen erfaring fra oppveksten, sammenlignet med de som ikke opplevde typer av krenkende adferd fra foresatte. Dersom man selv ikke har fått riktig støtte til å regulere impulser og følelser, har man mindre kapasitet til å håndtere disse destruktive impulsene selv i den krevende adferden som enkelte barn kan ha. Egne traumer vil påvirke hvordan man agerer i affekt, og sannsynligheten for å utøve emosjonell vold øker (Nordanger & Braarud, 2020, s. 106).

Et aktuelt og offentlig eksempel på å forsvare bruk av vold er det som skjedde under Oscar-utdelingen i mars 2022. En komiker fortalte en vits på bekostning av en kvinnes helseproblem, og kvinnens mann reagerte med å gå opp på scenen å slå komikeren med flat hånd. Kort tid etter uttalte kvinnens og mannens sønn på Twitter: «And That's How We Do It» (Anderson, 2022). Denne tweeten insinuerer at dersom sønnens partner føler seg krenket, så vil vold være den eneste løsningen? Det kom mange reaksjoner på det som skjedde, og det var noe splittet hvem av de to mennene som hadde begått en feil.

5.0 Avslutning

Funn fra studiene viser at fenomenet vold i nære relasjoner både oppleves og utøves ulikt for menn og kvinner. Studier viser at kvinner opplever betydelig større grad alvorlige fysiske og psykiske skader av partnervold enn menn (Caldwell et al. 2012; Holtzworth-Munroe, 2005; Reneflot et al., 2020; Tjaden & Thoennes, 2000). Det trenger ikke nødvendigvis å bety at det oppleves mindre alvorlig for menn, eller at deres opplevelse skal tas mindre alvorlig.

Kvinner opplever større frykt for deres voldelige partner sammenlignet med menn, og denne frykten av hjelpeløshet fører ofte til utviklingen av post-traumatisk stresslidelse (Caldwell et al., 2012).

Den forskningen som forsterker kjønnsforskjellene i utøvelse av vold i nære relasjoner, tar ikke nødvendigvis høyde for at kjønnsnormene i samfunnet kan gi urealistiske tall når det kommer til menn som opplever ulike typer av vold i en nær relasjon (Holtzworth-Munroe, 2005; Lysova & Dim, 2022). Kan mulige negative reaksjoner fra samfunnet ha noe å gjøre med at selv om kvinner er overrepresentert når det kommer til psykiske lidelser (Caldwell et al., 2012), så er det menn som begår flest selvmord? (Stene-Larsen et al., 2021).

Det eksisterer flere studier og mer forskning på kvinner og seksuell vold i parforhold, men det er viktig at det blir forsket mer på menns erfaring også. De funnene som eksisterer så langt bidrar til å informere samfunnet om at menn også kan bli utsatt for seksuell vold i parforhold, som igjen vil føre til at støtteapparatet for menn blir større og bedre (Bates & Weare, 2020).

Studie viser at både menn og kvinner kan utøve ulik vold mot egne barn. Begge kjønn kan bruke fysisk vold, men vold fra menn er hardere. Forskningen viser at det er kvinner som utøver psykisk vold mot barn i størst grad (Sanchez-Rodriguez, 2021). På generell basis ser det ut til at det er flere kvinner enn menn som mishandler sine barn, men studier som er sett på her har ikke tatt høyde for at det er vesentlig flere kvinner som er alene- eller hovedforsørger (Sanchez-Rodriguez, 2021).

Det kan være sannsynlig at vold er innlært, da en av årsakene til at foreldre er voldelige kan være at de selv har opplevd voldelige hendelser som barn. Hos noen kan aggresjon være en innlært reaksjon på noe, fordi det er sånn de selv vokste opp. Fraværende, men ikke voldelig foreldre, kan også ha gjort noe med barnas evner til å regulere emosjoner (Bevan & Higgins,

2002). Det har vært litt utfordrende å finne mer og nyere forskning på dette, muligens fordi det ikke er mange som vil stå fram som både offer og voldsutøver?

Både kvinner og menn begår partnerdrap, men menn dreper i svært mye større grad enn det kvinner gjør. Kvinners motiv for å drepe sin partner er i de aller fleste tilfeller motivert av frykt eller i selvforsvar. I studiene som er sett på her er det ingen menn som rapporterer samme motiv. Menns motiv for partnerdrap er i størst grad motivert av sjalusi (Vatnar, Freisatd, & Bjørkly, 2018).

Mer fokus og forskning på at menn, i tilnærmet like stor grad som kvinner, kan bli utsatt for vold i nære relasjoner av sin kvinnelige partner kan bidra til at det blir lettere og mer tilgjengelig for menn å oppsøke hjelp. Videre bør det kanskje forskes mer på menns erfaringer med vold i nære relasjoner for å få fram flere nyanser ved dette fenomenet.

6.0 Litteraturliste

Anderson, N. (2022, 28. mars). 'And that's how we do it!' Jaden Smith tweets after his dad Will smacks Chris Rock in the face - before the 23-year-old shares that the acceptance speech 'made me cry'. *Daily mail*. Hentet fra <https://www.dailymail.co.uk/news/article-10658737/And-thats-Jaden-Smith-tweets-dad-smacks-Chris-Rock-face.html>

Barnelova. (1981). Lov om barn og foreldre (LOV-1981-04-08-7). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-04-08-7?q=lov%20om%20barn%20og%20foreldre>

Bates, E. A., & Weare, S. (2020). Sexual Violence as a Form of Abuse in Men's Experiences of Female-Perpetrated Intimate Partner Violence. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 36(4), 582–595. <https://doi.org/10.1177/1043986220936115>

Bevan, E. & Higgins, D., J. (2002) Is Domestic Violence Learned? The Contribution of Five Forms of Child Maltreatment to Men's Violence and Adjustment. *Journal of Family Violence*. 17(3), 223-245. <http://dx.doi.org/10.1023/A:1016053228021>

Bjørnholt, M. (2019). Vold i parforhold: Fortsatt er likestillingsproblem. I Mossige, S. (Red.). *Vold i nære relasjoner: Forståelser, konsekvenser og tiltak* (S. 33-45). Oslo: Universitetsforlaget

Bjørnholt, M. & Helseth, H. (2019) «Jeg ville jo si nei» - seksuell vold i parforhold. I Mossige, S. (Red.). *Vold i nære relasjoner: Forståelser, konsekvenser og tiltak* (S. 86-103). Oslo: Universitetsforlaget

Brenna, J., G., Matre, J. & Quist, C. (2022). Partnerdrapene. *VG*. Hentet fra <https://www.vg.no/spesial/2016/partnerdrapene/overview/stats>

Caldwell, J. E., Swan, S. C., & Woodbrown, V. D. (2012). Gender differences in intimate partner violence outcomes. *Psychology of Violence*, 2(1), 42–57. <https://doi.org/10.1037/a0026296>

Holloway, C. P., & Wiener, R. L. (2018). Abuse history and culpability judgments: Implications for battered spouse syndrome. *Psychology, Public Policy, and Law*, 24(3), 279–291. <https://doi.org/10.1037/law0000167>

Holtzworth-Munroe, A. (2005). Male versus female intimate partner violence: Putting controversial findings into context. *Journal of Marriage and Family*, 67(5), 1120-1125. Hentet fra <https://www.proquest.com/scholarly-journals/male-versus-female-intimate-partner-violence/docview/59988073/se-2?accountid=12870>

Lillevik, O., G. (2019). Fenomenforståelse: Vold i nære relasjoner. I Nordhaug, I. (Red.), *Vold i nære relasjoner: Diskurser og fenomenforståelser* (S. 13-23). Oslo: Gyldendal

Lysova, A., & Dim, E. E. (2022). Severity of Victimization and Formal Help Seeking Among Men Who Experienced Intimate Partner Violence in Their Ongoing Relationships. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(3–4), 1404–1429. <https://doi.org/10.1177/0886260520922352>

Krug, E., G., Dahlberg, L., L., Mercy, J., A., Zwi, A., B., & Lozano, R. (2002). *World report on violence and health*. Geneva, World Health Organization. Hentet fra https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf

Mulvey, A., Fournier, A., & Donahue, T. (2006) Murder in the Family: The Menendez Brothers, Victims and Offenders. *An International Journal of Evidence-based Research, Policy, and Practice*, 1:3, 213-224. <https://doi.org/10.1080/15564880600843677>

Nordanger, D., Ø. & Braarud, H., C. (2020) *Utviklingstraumer – Regulering som nøkkelbegrep i en ny traumepsykologi*. Bergen: Fagbokforlaget

Reneflot, A., Stene-Larsen, K., & Myklestad, I. (2020). Vold og seksuelle overgrep. Hentet fra <https://www.fhi.no/nettpub/hin/skader/vold/>

Ryste, M., E. (2003). Krisesenterbevegelsen. Hentet fra <https://www.kvinnehistorie.no/artikkel/t-3433>

Sable, M., R., Danis, F., Mauzy, D., L. & Gallagher, S., K. (2006) Barriers to Reporting Sexual Assault for Women and Men: Perspectives of College Students. *Journal of American College Health*. 55(3), 157-162. <https://doi.org/10.3200/JACH.55.3.157-162>

Sanchez-Rodriguez, M., I. (2021) *Gender Differences in Child Maltreatment: Child Sexual and Physical Abuse*. Hentet fra <https://scholarworks.gvsu.edu/honorsprojects/828/>

Skovlund, C. W., Mørch, L. S., Kessing, L. V., & Lidegaard, Ø. (2016). Association of Hormonal Contraception With Depression. *JAMA psychiatry*, 73(11), 1154–1162. <https://doi.org/10.1001/jamapsychiatry.2016.2387>

Stene-Larsen, K., Øien-Ødegaard, C., Straiton, M., L., Reneflot, A., Zahl, P., H., Myklestad, I., & Hauge, L., J. (2021). Selvmord i Norge. Hentet fra <https://www.fhi.no/nettpub/hin/psykisk-helse/selv-mord-i-norge/>

Straffeloven. (2005). Lov om straff (LOV-2005-05-20-28). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28?q=straffeloven>

Vatnar, S., K., B. (2019). Partnerdrap: Omfang, tidlig identifikasjon og forebygging. I Nordhaug, I. (Red.), *Vold i nære relasjoner: Diskurser og fenomenforståelser* (S. 312-327). Oslo: Gyldendal

Vatnar, S., K., B., Friestad C., & Bjørkly, S. (2019). The Influence of Substance Use on Intimate Partner Homicide: Evidence from a Norwegian National 22-year Cohort. *International Journal of Forensic Mental Health* 18:2, 99-110. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1068316X.2018.1438433?needAccess=true>

